

Vergaderjaar 2019–2020

31 322

Kinderopvang

Nr. 417

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID, VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP EN VOOR BASIS- EN VOORTGEZET ONDERWIJS EN MEDIA EN DE STAATSSECRETARISSEN VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID EN VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 juli 2020

Via de motie van de leden Palland, Postma en Bruins¹ heeft de Tweede Kamer het kabinet verzocht om op basis van de uitkomsten van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Deeltijdwerk een onderzoek uit te voeren naar waar kansen liggen om knelpunten aan te pakken voor gezinnen. Zoals toegezegd in de Groeibrief, en de kabinetsreacties op het IBO Deeltijdwerk (Bijlage bij Kamerstuk 29 544, nr. 1006) en het IBO Toeslagen (Bijlage bij Kamerstuk 31 066, nrs. 540 en 617) heeft het kabinet beleidsopties in kaart laten brengen. Dit is uitgewerkt in de Scenariostudie Vormgeving Kindvoorzieningen.

Hierbij ontvangt u het eerste deel van deze verkenning². Deze tussenrapportage laat zien – zoals ook verzocht in de motie van de leden Renkema, Westerveld en van Meenen³ – dat er uiteenlopende varianten zijn om het stelsel in de toekomst anders in te richten. Ook wordt de notitie «Beleids-opties vereenvoudiging en uitbreiding verlof» ter begeleiding meege-stuurd⁴. Deze is opgesteld naar aanleiding van de motie van de leden Smeulders en Van Weyenberg⁵ en gaat in op mogelijke opties om verlofmaatregelen te vereenvoudigen. Voorts wordt in samenhang met deze stukken ook verwezen naar de kamerbrief «Reflectiebrief kinderopvang» (Kamerstuk 31 322, nr. 415) welke gelijktijdig met deze brief naar de Tweede Kamer wordt verzonden.

¹ Kamerstuk 35 300 XV, nr. 49

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

³ Kamerstuk 35 300 XV, nr. 45

⁴ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

⁵ Kamerstuk 35 300 XV, nr. 42

Zoals nu ook duidelijk wordt tijdens de coronacrisis, is een goed functionerende kinderopvang en een goed functionerend primair onderwijs voor de samenleving als geheel van groot belang. Het huidige stelsel is doelmatig, gericht en biedt een ruime mate van keuzevrijheid. Desondanks zijn er verschillende studies die ook knelpunten in het huidige stelsel signaleren en opties noemen om deze weg te nemen. Uiteindelijk geven deze knelpunten ook aan wat de afritten binnen het systeem zijn: er is geen eenvoudige oplossing om effectief en doelmatig zowel de arbeidsparticipatie te bevorderen, de betaalbaarheid voor ouders te vergroten, als de ontwikkeling van het kind te ondersteunen en het stelsel te vereenvoudigen.

In deze scenariostudie wordt de financiering van de kinderopvang als belangrijk element in een bredere discussie over de vormgeving van de kindvoorzieningen geplaatst, vanuit de redenatie dat de wijze van financiering voor een belangrijk deel wordt bepaald door de beleidsmatige doelen die worden nagestreefd.

Op basis van het IBO Toeslagen heeft het kabinet geconcludeerd dat het stelsel van toeslagen, waaronder de kinderopvangtoeslag, voor een te grote groep niet werkt. De nadelen van het huidige systeem zijn vanuit burgerperspectief namelijk niet acceptabel. De stap naar een ander stelsel is daarom noodzakelijk. Gesteund door motie van de leden Bruins en Van Weyenberg⁶ zet het kabinet daarom de hervorming van het toeslagenstelsel in gang.

Deze tussenrapportage geeft inzicht in het huidige stelsel, de voor- en nadelen hiervan en presenteert mogelijke richtingen voor toekomstige kindvoorzieningen. De mogelijke richtingen worden ondersteund door een aantal bouwstenen. Zo kan er bijvoorbeeld voor een andere manier van financieren, andere voorwaarden voor vergoeding en een bepaalde mate van integratie worden gekozen. De bouwstenen kunnen worden gecombineerd in verschillende scenario's. De komende tijd zal dit verder worden uitgewerkt, inclusief de budgettaire uitwerking en dekkingsmogelijkheden.

Het kabinet is van mening dat deze tussenrapportage goed inzicht geeft in de vormgeving en achtergrond van het huidige stelsel, en mogelijke keuzes die hierin te maken zijn bij toekomstige wijzigingen. Belangrijke uitgangspunten zijn dat er voldoende keuzevrijheid in het stelsel is, dat jonge gezinnen zoveel mogelijk worden ondersteund in de combinatie arbeid en zorg, dat arbeidsparticipatie verder gestimuleerd wordt, dat de deeltijdfactor wordt verhoogd – waarbij van belang is dat mensen vrij zijn om hun eigen urenbeslissing te maken, dat de ontwikkeling van het kind voorop staat en dat het stelsel zo eenvoudig mogelijk is. Het positieve effect op het toekomstige verdienvermogen van Nederland speelt hierbij ook een belangrijke rol.

Deze uitgangspunten zijn ook de reden dat het kabinet onder andere al heeft geïnvesteerd in de kinderopvang, het aanbod voorschoolse educatie heeft geïntensiveerd, het geboorteverlof van partners heeft uitgebreid, betaald ouderschapsverlof invoert. Tevens is aangekondigd breed te kijken naar alternatieven voor het toeslagenstelsel ter voorbereiding op een nieuw stelsel.

Eind van het jaar zal een definitief eindrapport komen. Hierin worden scenario's nader uitgewerkt en de effecten van de scenario's verder in kaart gebracht. Ook zullen de eerste schetsen van deze tussenrapportage besproken worden met verscheidene veldpartijen (waaronder vertegen-

⁶ Kamerstuk 31 066, nr. 558

woordigders van de kinderopvangbranche, het onderwijsveld, ouders en gemeenten). Het kabinet ziet dit eindrapport als mede richtinggevend in de keuzes die de komende jaren op het stelsel moeten worden gemaakt.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
W. Koolmees

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
I.K. van Engelshoven

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,
A. Slob

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
T. van Ark

De Staatssecretaris van Financiën,
A.C. van Huffelen